

for barn

Moralsk Resonneringstrening

Trenerens utgave

Basert på A.P. Goldstein, Barry Glick & John C. Gibbs, "Aggression Replacement Training", 1988. Tilrettelagt av Børge Strømgren og luke moynahan, nordART kooperativet og Larvik kommune.

© nordART kooperativet 2003. Kan kopieres til eget bruk.

Moralsk Resonneringstrening for Skolebarn, Forslag til situasjoner og oppfølgingsspørsmål

Mulige Problemsituasjoner;

Problemsituasjon 1, Tommy

Tommy, Kåre, Randi og Lise har vært på epleslang sammen med mange kamerater. Alle har lovt å ikke sladre på de andre. Når Tommy etterpå drar hjem er Mamma og pappa sinte. De har fått telefon fra mannen som eier eplene og han har kjent igjen Tommy, Kåre, Randi og Lise.

Nå vil mamma og pappa at Tommy skal fortelle hvem de andre var.

1. Bør Tommy fortelle hvem som var med?

Fortelle Ikke fortelle Vet ikke

Det var noen av de større guttene som fant på at de skulle dra på epleslang, og Tommy, Kåre, Randi og Lise ble bare med?

2. Bør Tommy fortelle hvem som var med?

Fortelle Ikke fortelle Vet ikke

Mamman og pappan til Tommy sier at mannen må få penger fordi at noen av greiene er ødelagt. Det må Tommy, Kåre, Randi og Lise betale av ukelønna si. Hvis Tommy sier hvem de andre var, trenger de ikke å betale så mye som hvis han ikke sier det.

3. Bør Tommy fortelle hvem som var med?

Fortelle Ikke fortelle Vet ikke

Problemsituasjon 2, Are

Are nasker et Flax-lodd fra veska til mamma. Han tar med seg loddet til byen, og skraper det der. Are vinner 500 kroner på loddet. Are blir kjempeglad og skal til å gå inn i kiosken og hente pengene.

1. Bør Tommy hente pengene?

Hente pengene Ikke hente pengene Vet ikke

Før Are går inn i kiosken tenker han seg om litt og lurere på hva han skal gjøre. Han vet at mamma har lite penger, og at hun sikkert ville bli glad for å vinne så mye

2. Bør Tommy allikevel hente pengene?

Hente pengene Ikke hente pengene Vet ikke

Dilemma utviklet i Larvik;

Moralsk dilemma nr. 1:

Det var en gutt som heter Ola som hadde en kamerat hjemmehos seg, de lekte med Pokemonkort. Så ringte det på døren og en gutt som heter Per ville være med å leke. Det ville ikke Ola. Hva synes dere at han skulle gjøre for at Per ikke skulle bli lei seg?

Moralsk dilemma nr. 2:

Per leker med ballen og du og Ola kommer bort til han. Ola tar ballen fra Per uten å spørre og Per begynner å gråte. Ola er din bestevenn og du vil gjerne hjelpe han. Hva vil du gjøre nå?

Moralsk dilemma nr. 3:

Du går i kjøleskapet hjemme og ser at det ligger en sjokolade der. Du vet den er mamma sin men du har veldig lyst på den og tar en bit. Hva vil du gjøre nå?

Moralsk dilemma nr. 4:

Per har fått seg ny bukse. Han spør deg om du synes buksa er fin. Du synes buksa er rar. Hva vil du gjøre?.

Moralsk dilemma nr. 4:

Det sitter en jente å gråter. Du ser det og vil gå bort å trøste. Du er redd for å bli ertet. Hva gjør du?

Moralsk dilemma nr. 5:

Mamma mister kjelen med all maten i gulvet. Hva tror du hun føler? Hva tror du hun vil at du skal gjøre? Hva vil du gjøre?

Moralsk dilemma nr. 6:

En jente i klassen din har klippet håret. Hun spør deg om hun er blitt fin. Du synes hun ble rar. Hva vil du si?

Moralsk dilemma nr. 7:

Ei jente i klassen din har hentet svampen for å vaske av tavla. En annen gutt går bort til henne og tar svampen fra henne uten å spørre. Hva tror du hun føler? Hva vil du gjøre?

Moralsk dilemma nr. 8:

En i klassen din har blitt bunnet med tau til et tre. Du kommer forbi. Hva vil du gjøre? Hva tror du han føler?

Moralsk dilemma nr. 9:

Du har spilt Yatsy med en venn. Vennen din taper og kaster terningene i gulvet. Hva gjør du? Hva tror du han føler?

Moralsk dilemma nr. 10:

Du kommer på skolen en morgen og gleder deg til å treffe de to bestekameratene dine, Kåre og Emil. (Eller Jenny og Nina) I det du runder hjørnet inn til skolegården ser du at Kåre blir mobbet av en gjeng fra gutter, og sammen med de guttene er Emil med og mobber Kåre. Hva ville du gjort?

Annet materiale;

Her følger vedlagt de dilemma som er beskrevet i ART-boka. De er skannet inn og på svensk, men det skulle uansett være enklere å tilpasse dem når man har mesteparten på PC.

Jim's problemsituation

Jim och Derek er gymnaskamerater. Jim, som snart fyller år, har nevnt for Derek hvor fantastisk det vore att ha en bilradio med bandspelarar att lyssna på når han jobbar og kör omkring i sin bil. Derek stjal en band-spelare från en bil i skolans parkering og ger den till Jim i födelsedags-present. Jim blir glad för presenten utan att veta att den är stöldgods.

Dagen därpå träffar Jim en annan vän, Scott. Jim vet att Scott har en bilradio med bandspelarar i sin bil og att han är bra på elektronikk. Jim berättar att han har fått en bandspelarar i födelsedagspresent og ber Scott komma hem till honom för att installera den.

"Visst", suckar Scott.

"Du ser ledsen ut, Scott. Vad är det?", frågar Jim.

"Jag har blivit bestulen", säger Scott.

"Nej! Vad tog de?" frågar Jim.

"Min bilradio og bandspelarar", säger Scott. Scott beskriver den stulna utrustningen.

Senare börjar Jim tänka på hur konstigt det är att Scotts bilradio blev stulen samtidigt som Derek gav honom en i present. Jim blir misstänksam og ringer till Derek. Mycket riktigt erkänner Derek att han har stulit den, og den bil som han stal den från visar sig vara Scotts bil!

Det är nu dags för Scott att komma hem till Jim för att hjälpa honom att installera bilradion.

Scott kommer troligen att känna igen den og förstå att den är hans. Nu ringer Scott på dörren.

Vad bör Jim -som fick den stulna bandspelaren i födelsedagspresent av Derek -saga eller göra?

1. Bör Jim berätta för Scott att Derek har stulit hans bandspelarar?

bör berätta / bör inte berätta / vet inte (ringa in ett alternativ)

2. Hur god vän är Derek? Skulle Jim kunna lita på att Derek inte stjal från honom?

ja, kan lita på / nej, kan inte lita på / vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Derek stal bandspelaren för ett godt ändamål (Jims födelsedag). Betyder det att det var okej att Derek stal bandspelaren?

ja, helt okej / nej, inte alls okej / vet inte (ringa in ett alternativ)

4. Säg att Derek inte hade stulit bandspelaren från Scotts bil. Säg att Derek i stället hade stulit den från en främlings bil? Hade det då varit okej att Derek stal bandspelaren till Jims födelsedag?

ja, helt okej / nej, inte alls okej / vet inte (ringa in ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

Jim's problemsituation belyser vikten av pålitlighet i vänskapsrelationer:

Hur pålitlig är en vän som begår stölder? Bör du ange en vän som har stulit för att kunna ge dig en present? Eller är det okej att stjäla om man gör det för en vän? Eftersom den här

problemsituationen inte bara handlar om värdet av vänskap utan också av egendom, fungerar den som en utmärkt inledning till många av problemsituationerna som följer.

De flesta brukar vara av den åsikten att Jim bör tala om för Scott att det är hans bilradio (fråga 1), att Jim inte kan lita på att Derek inte stjälar från honom (fråga 2), och att det inte var okej att Derek stal bilradion även om det var för att ge den till Jim i födelsedagspresent (fråga 3) eller om den hade tillhört en främling i stället för en annan vän till Jim (fråga 4). Majoritetens ståndpunkt brukar grunda sig på ett relativt moget resonerande: Jim bör berätta för Scott om stölden, eftersom han annars låter Derek komma undan med att skada Scott, eftersom det är det ärliga sättet att handla, eftersom Jim hade velat bli informerad om han vore Scott och eftersom det är så han kan behålla Scotts förtroende och vänskap. Det är fel att stjäla även om offret är en främling, eftersom det är olagligt och

eftersom främlingar också är människor som man bör respektera och inte orsaka skada. Jim bör inte betrakta Derek som en god vän, eftersom Derek stjälar saker och är opålitlig: Derek kommer att stjäla från Jim "vid första tillfället som han tror att han kan komma undan med det".

Gruppmedlemmarna kan också föreslå att Jim bör ange Derek för att undvika att råka i konflikt med Scott.

Mer pragmatiska gruppmedlemmar, som förespråkar att inte berätta för Scott om stölden, kan påpeka att "man går miste om en födelsedags-present" om man berättar det och att Derek kanske blir arg om han får reda på det. Dessa gruppmedlemmarna kan också påstå att man kan lita på att en vän som stjälar, inte stjälar från dem (fråga 2) och kan för att stödja det svaret göra anspråk på att ha sådana vänner. Eftersom de kan vara orubbliga i den här frågan, räkna inte med att åstadkomma ett enhälligt gruppbeslut för fråga 2.

Den mest kontroversiella frågan är dock om Jim bör ange Derek (fråga

1). I våra grupper har fördelningen ofta varit jämn i den här frågan. De gruppmedlemmar som anser att man bör ange Derek betonar att Derek tog en risk och nu måste ta konsekvenserna av det han har gjort. Och om

Jim inte anger Derek blir han medskyldig till Dereks stöld och Derek lär sig ingenting. De som anser att man inte ska ange någon betonar att Derek också är en vän (han stal för att han ville göra något bra för Jim), och man bör aldrig tjalla på en vän. De erkänner betydelsen av att bestraffa Derek, men varnar för att blanda in Scott - de tillhandahåller kusliga beskrivningar av vad Scott skulle göra med Derek. Ha inga förväntningar om att kunna övertyga gruppen om att uppnå ett enhälligt beslut på fråga 1.

Ibland argumenterar en gruppmedlem för att det hade varit okej att Derek stal en bilradio för att ge Jim i födelsedagspresent om bilen inte hade tillhört en av Jims vänner. Som vi har nämnt tidigare är det inte ovanligt att asociala ungdomar uppvisar en omogen moralbedömning, i synnerhet när de personer som lider skada är främlingar. En deltagare,

Joe, förklarade att om offret var en främling var stölden "hans problem" - på något sätt främlingens eget fel. Andra gruppmedlemmar påpekade för Joe att han begick misstaget att lägga skulden på andra, och Joe gav med sig så att gruppen nådde ett enhälligt "nej, inte alls okej" för fråga 4.

Jerrys problemsituasjon

Jerry hadde nettopp begynt på en ny skole og kjente seg ganske ensom, helt til en som hette Bob kom fram og presenterte seg en dag. "Hei, Jerry. Jag heter Bob. Jag hørte att en av lærerne sa att du er ny her. Hvis du ikke har noe å gjøre etter skolen i dag kan du kanskje komme hjem till meg og spille basket?" Etter kort blev Jerry og Bob gode venner.

En dag Jerry holdt på å spille basket for seg selv fikk baskettreneren se ham og oppfordret ham til å forsøke bli med på laget. Jerry lyktes i å bli med og hver dag etter skolen trente han sammen med de andre på laget. Etter treningen brukte Jerry og lagkameratene å gå ut å spise og sitte å prate om alt mulig. Noen helger dro de på turer sammen.

Etter hvert som Jerry begynte å bruke mer og mer tid sammen med laget, så han mindre og mindre til sin gamle venn Bob. En dag ringer Bob till Jerry. "Du," sier Bob "jeg lurer på om hvis du ikke er opptatt på torsdag, så er du velkommen hjem till meg på middag. Jeg skal ha en liten bursdagsfest." Jerry sier at han skal forsøke å komme på festen. Men på torsdagens trening forteller alle til Jerry om det kule stedet som alle skal til etter treningen.

Hva bør Jerry [si eller gjøre](#)?

1. Bør Jerry bli med laget?

bli med laget / gå på Bobs fest / vet ikke (ring inn ett alternativ)

2. Hvis Jerry ringer till Bob fra skolen og sier at han beklager men att noe annet har dukket opp som gjør att han ikke kan komma allikevel? Ville det da være OK att Jerry ble med laget?

bli med laget / gå på Bobs fest / vet ikke (ring inn ett alternativ)

3. Om Jerry tar med i beregningen att lagkameratene kanskje blir sure om han ikke blir med – at de kanskje begynner å tro att Jerry ikke er en særlig god kamerat? Er det da OK att Jerry blir med laget?

bli med laget / gå på Bobs fest / vet ikke (ring inn ett alternativ)

4. Hvis Jerry tenker på att Bob tross alt hjalp Jerry da han var ensom. Bør Jerry da bli med laget?

bli med laget / gå på Bobs fest / vet ikke (ring inn ett alternativ)

5. Nå forandrer vi situasjonen litt. Låt oss si att før Bob ber Jerry hjem på middag, så spør lagkameratene om Jerry vill bli med dem på torsdag. Jerry sier att han tror det. Etterpå ber Bob Jerry hjem. Hva bør Jerry gjøre?

bli med laget / gå på Bobs fest / vet ikke (ring inn ett alternativ)

6. Hva er viktigs: å ha en nær venn eller en gruppe kamerater?

en nær venn / en gruppe kamerater / vet ikke (ring inn ett alternativ)

7. Nå forandrer vi situasjonen på en annen måte. La oss si att Jerry og Bob ikke er spesielt nære venner men bare bekjente? Bør Jerry da bli med laget?

bli med laget / gå på Bobs fest / vet ikke (ring inn ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

Att diskutera Jerrys problemsituation brukar befrämja en mer genomtänkt eller mogen syn på vänskap. En del gruppmedlemmar (de som resonerar på en nivå som inte ligger högre än stadium 2) kan till och med stimuleras till att formulera en moralbedömning som hör till stadium 3. För andra, som redan förstår och i viss mån använder sig av stadium 3, kan det mogna synsättet bli mer framträdande. I vilket fall som helst bör den här problemsituationen befrämja en utveckling av förmågan till moralbedömning, åtminstone vad gäller värdet av vänskap. Vad som också är viktigt är vilken inverkan det här samtalet har på själva gruppen. Att diskutera värdet av nära vänskapsrelationer tycks gynna sådana relationer i gruppen och bidrar därför till den sociala sammanhållningen i gruppen.

Det är vår erfarenhet att de flesta gruppmedlemmar förespråkar Bobs fest som svar på de flesta frågor. Den främsta orsaken är vänskapen. Gruppmedlemmarna påpekar att Jerry och Bob var goda vänner och att det här är en möjlighet att förnya vänskapen. En ytterligare orsak är att det är viktigt att Jerry håller sitt löfte till Bob, så att han är ärlig och inte sviker honom. I rättvisans namn är det ändå så att "Bob fanns där först när Jerry var ensam, innan det fanns något lag för Jerry." Med hänsyn till vänskapen, det givna löftet och/eller rättvisan i situationen kan gruppmedlemmarna säga att det tror att Jerry kommer att må dåligt om han följer med laget. Gruppmedlemmarna kan också ge pragmatiska skäl för att Jerry ska gå på Bobs fest: "Jerry gör ofta saker tillsammans med laget, men födelse-dagsfester äger rum bara en gång om året" eller "Kanske det skulle vara skönt för Jerry att få en paus från att alltid göra saker tillsammans med laget." Mer pragmatiska gruppmedlemmar kan också föreslå att Jerry kan undvika problemet genom att gå på Bobs fest en stund och gå ut med laget senare. Särskilt med uppbackning från gruppleddaren, kommer de gruppmedlemmar som röstar för Bob att svara att det inte är någon lösning att gå tidigt från festen. "Det vore lika dumt mot Bob som att inte gå alls", SO111 en gruppmedlem uttryckte det.

Samtalet i gruppen brukar nå själva kärnan i problemet vid fråga 6, och valet "en nära vän" är ofta enhälligt. Orsakerna är följande: "Man kan berätta vad som helst för en vän", "Man behöver någon som man kan prata med, som lyssnar på en", "Man kan gå till den personen med sina problem", "Nära vänner är verkliga vänner", "Man kan lita på att en nära vän inte utnyttjar en." När man väl har odlat en positiv kamratstämning i gruppen genom att skriva ner och diskutera skälen för majoritetens synpunkt, kan man vända uppmärksamheten mot de gruppmedlemmar som har andra ~sikter. Det fåtal som förespråkar att Jerry ska följa med laget brukar varautpräg-lade egoister ("Jerry skulle ha roligare med laget"). De kan också försöka bagatellisera den skada som Bob skulle lida ("Bob kommer inte ens att märka att Jerry inte kom på festen"). De här eleverna brukar dock inte kämpa särskilt mycket för sina åsikter och brukar inte argumentera särskilt länge mot majoritetens invändningar (t. ex. att Bob visst skulle lägga märke till om Jerry inte kom på festen). Därför kan valet att gå på Bobs fest göras till ett enhälligt gruppbeslut i de flesta av frågorna.

Den fråga där majoriteten brukar välja "följa med laget" är framför allt fråga 7, där relationen mellan Jerry och Bob nedgraderas från vänskap till bekantskap. På så sätt klargör fråga 7 vilken relevans fråga 6 har för den ursprungliga problemsituationen i vilken Jerry och Bob är vänner: Jerry bör gå på Bobs fest eftersom en grupp kompisar är inte detsamma som en nära vän -och det här är en möjlighet att förnya vänskapen.

I mindre utsträckning kan majoriteten också välja "följ a med laget" på fråga 5, vilket visar att de anser att Jerrys löfte (eller lojalitet) i första hand är till laget och inte till Bob. De gruppmedlemmarna för vilka det första löftet till Bob var den viktiga faktorn, brukar byta till att svara "laget" på fråga 5.

Marks problemsituation

Mark har haft sällskap med en tjej som heter Maria i ungefär 2 månader. I början var det kul att vara tillsammans med henne, men på sistone har det varit ganska tråkigt. Det finns några andra tjejer som Mark gärna vill träffa. Mark ser Maria komma emot honom i skolkorridoren.
Vad bör Mark säga eller göra?

1. Bör Mark undvika att ta upp saken för att Maria inte ska bli sårad?

bör undvika ämnet / bör ta upp ämnet / vet inte (ringa in ett alternativ)

2. Bör Mark hitta på en ursäkt, till exempel att han inte har tid att träffa Maria, för att göra slut med henne?

ursäkt / ingen ursäkt / vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Bör Mark helt enkelt börja gå utmed andra tjejer, så att Maria förstår budskapet?

ja / nej / vet inte (ringa in ett alternativ)

4. Hur bör Mark bemöta Marias känslor?

5. Låt oss ändra på situationen lite grann. Om Mark och Maria har bott tillsammans i flera år och har två små barn? Bör Mark fortfarande göra slut med Maria?

bör göra slut / bör inte göra slut / vet inte (ringa in ett alternativ)

6. Nu återgår vi till den första situationen. Det här är vad som händer: Mark gör slut med Maria - han berättar för henne vad han känner och börjar träffa en annan tjej. Maria blir sårad och svartsjuk och börjar fundera på hur hon kan hämnas. Bör Maria hämnas?

bör hämnas / bör inte hämnas / vet inte (ringa in ett alternativ)

7. Om situationen är den omvända och det är Maria som vill göra slut?

bör hämnas / bör inte hämnas / vet inte (ringa in ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

Marks problemsituation är en fortsättning på temat om mogna relationer där man visar omsorg om varandra, men handlar om problemet att avsluta en relation som inte leder någonstans. Det främsta värdet i den här problemsituationen när det gäller att utveckla deltagarnas moraliska resonering kommer fram när man diskuterar den sista frågan som handlar om hämnd. Liksom i de flesta problemsituationerna väljer många av gruppmedlemmarna positiva svar. Majoritetens åsikt brukar vara att Mark bör prata om att göra slut (fråga 1) i stället för att hitta på en ursäkt (fråga 2) eller helt enkelt bara börja träffa andra tjejer (fråga 3). På samma sätt är de flesta öppna förslagen (som svar på fråga 4) positiva: "Berätta att du vill träffa andra tjejer", "Visa hänsyn och kom ihåg att hon är också en människa", "Förklara vad du känner och att du inte vill ha en fast relation", "Lyssna på vad hon har att säga om saken." Vårt favoritsvar av dem vi har

hört är: "Jag tycker att vi borde träffa andra. Vad tycker du?" Den deltagare som kom med det svaret sa också att han först skulle försöka "arbeta på relationen" innan han gjorde slut med Maria. Vad gäller skälen till att ta upp ämnet (fråga 1) påpekade en gruppmedlem att Mark "borde vara man nog att berätta för henne".. Om han inte är det, sa en annan, "skulle Maria kunna gå miste om möjligheten att hitta en annan pojkvän" och "skulle bli mer sårad i det långa loppet" än om han talade om det för henne. En mer pragmatisk gruppmedlem (som var emot iden om att helt enkelt börja gå ut med andra tjejer) sa att de andra tjejerna kunde få reda på hur Mark behandlade Maria och göra slut med honom för att han körde dubbelspel.

Alla svar var naturligtvis inte positiva. På fråga 4 svarade en gruppmedlem: "Gör saker för att försöka få Maria att göra slut." En annan skrev att han skulle säga: "Nu är det slut, din slampa!". De här gruppmedlemmarna kan också förespråka att Mark ska undvika Maria eller hitta på en ursäkt. Efter en diskussion är de däremot ofta villiga att ge efter för majoritetens synpunkt och därigenom möjliggöra ett positivt gruppbeslut.

En plötslig vändning sker i fråga 5, där Mark och Maria bor ihop och har två småbarn. Här anser majoriteten att Mark inte ska göra slut eftersom han har ett ansvar gentemot barnen (t.ex. "Barnen behöver ha båda en far och en mor"). Om han stack "skulle det skada barnen, för de skulle tro att det var deras fel." En deltagare skrev: "Han har ju älskat henne en gång. Varför skulle ett gräl göra att han inte kan älska henne igen?" En pragmatisk gruppmedlem påpekade att han kanske skulle bli tvungen att betala underhåll för barnen om han gav sig av.

Majoritetens synpunkt fortsätter att vara positiv när det gäller frågorna 6 och 7, som handlar om hämnd. Majoriteten är emot både att Maria hämnas om Mark gör slut (fråga 6), och att Mark hämnas om hon gör slut (fråga 7). Förslag är att "Mark bör bara säga till sig själv att det är hon som förlorar på det", att "det är inte hela världen -mister du en står det dig tusen åter" eller att Mark och Maria bör "förlåta och glömma". Mark "skulle inte vilja att hon hämnades på honom (så han bör inte göra så mot henne -stadium 3), och om någon av dem skulle hämnas "skulle det bara bli värre". En gruppmedlem framkastade, något olycksbådande, att Mark inte bör hämnas eftersom han då "kanske skulle göra någonting väldigt hemskt och bli inspärrad här".

Räkna dock med att flera av gruppmedlemmarna kommer att förespråka hämnd -särskilt att Mark hämnas på Maria. Skälen är bl.a. att "Låta henne få smaka sin egen medicin" och att "Han skulle må bättre när han hade visat henne hur hon har sårat honom." En gruppmedlem ansåg att Mark bör hämnas för att han "lär vara arg", och som ett vidare rättfärdigande erkände han att han själv hade blivit arg och slagit flera tjejer som hade lämnat honom för andra killar. Han förblev tyst när en kamrat frågade honom: "Betyder det att det var rätt att göra så?" och undrade varför han samtidigt tyckte att det var fel att Maria hämnades på Mark. Han kände åtminstone att han hade gruppen emot sig och fogade sig kanske på grund av det mer i positiva majoritetsbeslut vid andra tillfällen.

Ibland är det bra att fråga gruppen exakt vad som menas med "att hämnas". Svaren kan vara allt från att "skryta (framför Maria) med en ny flickvän" till att "tala om för den nya pojkvännen att hon var ett bra ligg för dig" till att "skära sönder deras bildäck" -eller ansikten! Dessa svar bedöms oftast av de flesta i gruppen som omogna eller destruktiva. Icke desto mindre brukar många gruppmedlemmar kommentera att, även om Mark och Maria -eller de själva -inte borde hämnas, skulle de troligen göra det ändå. Om gruppen fortfarande är stadd i utveckling kan läraren behöva modellera hur man kan göra en omformulering, -det vill säga berätta hur mycket styrka och mod det krävs för att inte "ge efter för det barnsliga begäret att hämnas".

Graden av positivt innehåll kan vara överraskande och bör uppmuntras. Gruppledaren bör kommentera den stora potential som gruppen har visat för att bli en positiv grupp. Genom att använda sig av omformulering bör ledaren betona att en stark grupp är en grupp där medlemmarna bryr sig om varandras känslor. Kom dock ihåg att de gruppmedlemmar som uttrycker sig i mer negativa termer kanske är mer uppriktiga -deras ord kan vara mer i

överensstämmelse med majoritetens faktiska beteende. Tänk på hur vanligt det ändå är att hämnas eller "ge igen" i det dagliga livet på skolor och institutioner! När det gäller övning i sociala färdigheter är den initiala bristen på omsorg om varandras känslor också slående. Det står alltså klart att den stora utmaningen för gruppen är att översätta ansvarsfulla ord i ansvarsfulla handlingar.

Georges problemsituation

En dag berättar Georges äldre bror, Jake, en hemlighet för George: Jake langar knark. George och Jake vet både två att den drog som Jake säljer är mycket beroendeframkallande och ger skador på lungorna och hjärnan. Den kan till och med leda till döden. George ber sin bror att sluta langa. Men familjen är fattig och Jake säger att han bara gör det för att hjälpa till med familjens ekonomiska problem. Jake ber sin yngre bror att inte berättat det här för någon.

Vad bör George säga eller göra?

1. Bör George lova att hålla tyst och inte ange sin bror?

hålla tyst / ange / vet inte (ringa in ett alternativ)

2. Om Jake säger till George att det inte är så allvarligt att langa knark, och att flera av Jakes kompisar gör det jämnt? Vad bör George göra då.

hålla tyst / ange / vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Om George får reda på att Jake säljer knark till 10-åringar utanför skolan? Vad bör George göra då?

hålla tyst / ange / kan inte bestämma (välj ett)

4. Om Jake inte kommer att ta skada av knarket själv -han berättar för George att han vet hur farligt och skadligt det är, och att han själv aldrig använder det? Vad bör George göra då?

hålla tyst / ange / vet inte (ringa in ett alternativ)

5. Om George får reda på att Jake inte alls använder pengarna för att "hjälpa familjen", utan gör av med dem på sprit och annat till sig själv? Vad bör George göra då?

hålla tyst / ange / vet inte (ringa in ett alternativ)

6. Är det någonsin rätt att ange någon?

ibland / aldrig / vet inte (ringa in ett alternativ)

7. Vem bär skulden i den här situationen?

George (yngre bror) / Jake (knarklangare) / någon annan / vet inte (ringa in ett alternativ)

8. Hur viktigt är det att knarklangare blir dömda till fängelsestraff?

mycket viktigt / viktigt / inte viktigt (ringa in ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

När det gäller Georges problemsituation står det större saker på spel här jämfört med frågan om hur man hanterar problemet med en ansvarslös vän. I stället för en bandspelare (Jims problemsituation), handlar det om liv och död för dem som köper knark av Georges bror. Majoritetens synpunkter brukar vara ansvarstagande: George bör ange sin bror (frågorna 1-5), det är ibland rätt att ange någon (fråga 6), Jake bär skulden i den här situationen (fråga 7) och det är mycket viktigt att knarklangare döms till fängelsestraff (fråga 8).

Skälen bakom majoritetens ståndpunkt brukar vara mogna. Många av skälen till att ange Jake handlar om honom: George skulle visa omsorg om Jake, Jake skulle kunna börja knarka själv och dö eller förstöra för sig själv, Jake skulle kunna åka fast och få fängelsestraff, eller bli misshandlad och dödad i knarkvärlden. Dessutom sätter Jake sin familj i fara, eftersom människorna i knarkvärlden skulle kunna döda en familjemedlem för att komma åt Jake. Det är också en invändning att Jake säljer en drog som dödar och i synnerhet att han säljer den till barn (fråga 3). Efter att ha läst att Jake faktiskt inte ens hjälper sin familj genom att dela med sig av för-tjänsterna (fråga 5), kan en del gruppmedlemmar göra den generella be-dömningen att Jake är självcentrerad. Ibland är det rätt att ange någon (fråga 6) när människors liv står på spel, som det gör i fråga om Jakes langande. Jake är den som bär skulden i den här situationen (fråga 7) - i egenskap av äldre bror bör han vara mer ansvarsfull, och genom att sälja knark har han skapat situationen (svaret "Jake" på fråga 7 är ofta enhälligt).

Den positiva inställning till värdet av ansvarstagande som diskussionen om de första frågorna kan ge upphov till, kan upprätthållas inför diskussionen om den sista frågan (fråga 8), som handlar om varför det är "mycket viktigt" knarklangare döms till fängelsestraff. En del av resonera-ndet rör sig om rehabilitering: "Så att langaren lär sig en läxa och ångrar sig", "så att missbrukarna kan få ordning på sina liv", "om de inte kan få tag på knark kanske de kan repa sig och börja använda sina pengar för att betala hyran". Men den övervägande delen av resonera-ndet handlar om säkerheten i samhället: "för att minska våldet", "så att människor inte ska dö"; "för att hålla knarkarna borta från gatorna, och för att skydda sin familj", "så att det inte ska bli så många inbrott", "för att statuera exempel för andra knarklangare" och "för att rädda några barn från att duka under för trycket att bli knarkare och langare."

Georges problemsituation är dock kontroversiell. Många asociala ungdomar är själva knarklangare och identifierar sig med Jake. De gruppmedlemmar som förespråkar att inte ange Jake anser att det inte angår George vad Jake gör, att George bör låta Jake lära sig en läxa, att det kan vara så att Jake tjänar mycket pengar utan att vara i någon fara, att någon annan kommer att sälja och tjäna pengarna om inte Jake gör det, att Jake inte tvingar någon att köpa någonting och att George kan bli dödad om han tjallar på Jake. De gruppmedlemmar som förespråkar majoritetens ståndpunkt och är på alerten kan bemöta dessa påståenden: Det angår George om familjen är i fara, "läxan" är för dyr om den kostar en brors död, Jake tvingar IO-åringarna att köpa knark (fråga 3) för att "de inte vet vad de håller på med" och "Jake lurar sig själv om han tror att han inte tar några risker -man kan inte sälja knark och inte vara i fara".. Positiva gruppmedlemmar kan också påpeka hyckleriet i att Jake inte använder knarket själv (fråga 4): "Han vill inte skada sig själv, men han vill tjäna

pengar på att skada andra och sälja död till andra."

En del oenighet kommer troligen att uppstå beträffande vikten av att döma knarklangare till fängelse (fråga 8). En del gruppmedlemmar kan argumentera för att bara svara "viktigt" eller till och med "inte viktigt" av det skälet att det är "meningslöst" eller "hopplöst" eftersom man inte kan straffa tillräckligt många av dem för att lösa problemet. Återigen kan de gruppmedlemmar som sällar sig till majoritetens ståndpunkt säga att ett sådant resonemang innebär att förutsätta det värsta. De kan argumentera för att det är precis vad knarkvärlden vill att man ska tro och att undvika det misstaget innebär att man gör vad man kan i stället för att inte göra någonting.

Leons problemsituation

Precis efter det att Leon hade kommit till en institution för killar försökte han rymma. Som ett resultat av det fick han stanna kvar längre. Det tog nästan 4 månader för Leon att vinna personalens förtroende igen. Nu tyck-er han att det är dumt att försöka rymma. Men, Bob, en vän till Leon, berättar för Leon att han planerar att rymma samma kväll. "jag har räknat ut precis hur det ska gå till", säger Bob. "jag ska slå vårdaren i huvudet med ett järnrör och ta hans nycklar." Bob ber Leon följa med. Leon försö-ker övertala Bob att inte göra det, men Bob lyssnar inte.

Vad bör Leon säga eller göra?

1. BöL Leon berätta för personalen att Bob planerar att rymma?

Berätta / hålla tyst / vet inte (ringa in ett alternativ)

2. Om det är så att Bob är en ganska våldsam typ, och Leon tror att Bob kan komma att allvarligt skada eller kanske döda vårdaren? Vad bör Leon göra då?

Berätta / hålla tyst / vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Om vårdaren är elak och avskydd av alla? Vad bör Leon göra då?

Berätta / hålla tyst / vet inte (ringa in ett alternativ)

4. Angår det Leon vad Bob gör?

det angår Leon / det angår inte Leon / vet inte (ringa in ett alternativ)

5. Är det någonsin rätt att ange någon?

ja, ibland / nej, aldrig / vet inte (ringa in ett alternativ)

6. Låt oss ändra på situationen lite grann. Låt oss säga att vårdaren är Leons farbror. Vad bör Leon göra då?

berätta / hålla tyst / vet inte (ringa in ett alternativ)

7. Låt oss ändra på situationen på ett annat sätt. Låt säga att Bob är Leons bror. Vad bör Leon göra då?

berätta / hålla tyst / vet inte (ringa in ett alternativ)

8. Vilket är viktigast?

att inte ange din vän / att inte låta andra bli skadade /
att inte lägga dig i andras angelägenheter (ringa in ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

Än en gång ställs gruppen inför problemet att handskas med en besvärlig kamrat. Liksom George måste Leon ta itu med någon vars beteende kan vara livshotande för andra. Leons vän säljer inte farliga droger, men han håller på att planera ett brott (att rymma från institutionen) som kan leda till att någon blir dödad.

Majoritetens ståndpunkt i fråga om Leons problemsituation brukar vara ansvarstagande. Leon bör berätta om Bobs planer (fråga 1-3, fråga 6-7), det angår Leon vad Bob håller på med (fråga 4), ibland är det rätt att ange någon (när någon kan utsättas för livsfara -fråga 5), och det som är viktigast är att förhindra att andra kommer till skada (fråga 8). Majoritetsbeslutet brukar vara särskilt starkt när ungdomsledaren är Leons far-bror (fråga 6) och när Bob är Leons bror (fråga 7).

Trots att en del av stödet för majoritetens ståndpunkt är av pragmatisk karaktär ("Leon skulle bara åka fast och få ett hårdare fängelsestraff"), är många av resonemangen mogna: "Leon skulle förhindra att någon kommer till skada", "det är inte värt att döda en människa för att rymma från en institution", "ett människoliv är dyrbart" och "hela gruppen kan få lida av det om Bob rymmer".

Några gruppmedlemmar kan argumentera att det inte angår Bob vad Leon gör, och att Leon inte bör lägga sig i. Bob skulle ändå bara röja någon ur vägen som alla hatar (fråga 3). De gruppmedlemmar som stöder majoritetens ståndpunkt kan bemöta det med att Bob har gjort det till Leons angelägenhet genom att berätta om sina planer och att ungdomsledaren inte förtjänar att bli dödad.

Sams problemsituation

Sam och hans kompis John är och handlar i en musikaffär. Sam har kört dem till affären. John tar upp en CD som han verkligen gillar och stoppar ner den i sin ryggsäck. Med en diskret signal till Sam att följa efter går John ut ur affären. Men Sam ser inte John. Några minuter senare kommer affärsinnehavaren och en vakt fram till Sam. Ägaren säger till vakten: "Det här är en av pojkarna som höll på att stjäla CD-skivor!" Vakten tittar i Sams ryggsäck, men hittar inga skivor. "Okej, du är oskyldig, men vad

heter den andra killen som var tillsammans med dig?" frågar vakten. "Jag håller nästan på att gå konkurs på grund av allt snatteri", säger ägaren. "Jag kan inte låta honom komma undan."

Vad bör Sam säga eller göra?

1. Bör Sam hålla tyst och vägra att berätta Johns namn för vakten?

hålla tyst / berätta / vet inte (ringa in ett alternativ)

2. Vad bör Sam göra utifrån affärsägarens perspektiv?

hålla tyst / berätta / vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Om ägaren är en snäll man, som ibland låter ungdomarna köpa band och CD-skivor, även när de inte riktigt har råd med det? Vad bör Sam göra då?

hålla tyst / berätta / vet inte (ringa in ett alternativ)

4. Om det är Sams far som äger affären?

hålla tyst / berätta / vet inte (ringa in ett alternativ)

5. Är det någonsin rätt att ange någon?

ja, ibland / nej, aldrig / vet inte (ringa in ett alternativ)

6. Vem bär skulden i den här situationen?

Sam / John / ägaren / någon annan / vet inte (ringa in ett alternativ)

7. Hur viktigt är det att inte snatta?

mycket viktigt / viktigt / inte viktigt (ringa in ett alternativ)

8. Hur viktigt är det för affärsinnehavare att se till att snattare blir åtalade?

Mycket viktigt / viktigt / inte viktigt (ringa in ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

I fråga om Sams problemsituation brukar majoritetens ståndpunkt vara ansvarsfull: Sam bör berätta Johns namn för säkerhetsvakten (frågor 1-4), ibland är det rätt att ange någon (fråga 5), John bär skulden i den här situationen (fråga 6), det är mycket viktigt att inte snatta (fråga 7) och det är mycket viktigt för affärsägare att se till att snattare blir åtalade (fråga 8). Det främsta pragmatiska skälet för Sam att ange John är att skydda sig själv från risken att bli åtalad. De flesta skälen för att ange John är mogna: det var orättvist av John att försätta Sam i en sådan situation, Johns vana att stjäla kommer att fortsätta tills han blir stoppad och tvingas tänka över konsekvenserna, snatteri gör priserna högre för alla, butiksägaren förlorar pengar och blir en populär måltavla om John kommer undan med stölden och berättar om det för andra, ägaren kommer att sluta vara så

snäll mot ungdomar (fråga 3) och John orsakar Sams far skada (fråga 4). Skälen till att det är viktigt att inte snatta når ofta ända upp till stadium 4: "för bevara ordningen i samhället" och "för att det skadar den tillit som behövs i ett samhälle."

De som är av en annan åsikt argumenterar emot att "tjalla på en kom-pis" och säger att det bästa sättet för Sam att undvika problem är att hålla

tyst: "De kan inte komma åt honom -han är inte tvungen att säga nåt." De här gruppmedlemmarna kan också lägga skulden på ägaren (fråga 6) eftersom han borde be kunderna att lämna ifrån sig väskor och ryggsäck-ar när de går in i affären. De gruppmedlemmar som är vakna och på aler-ten påpekar då misstaget i att lägga skulden på andra.

Reggies problemsituation

"Din far är försenad igen", säger Reggies mor en kväll när de sätter sig ner för att äta kvällsmat. Reggie vet varför. Han gick förbi sin fars bil på väg hem från skolan. Den stod parkerad utanför Midtown Bar and Grill. Reggies föräldrar hade grälat många gånger om att fadern mellanlandar påbären på väg hem från jobbet. Efter deras senaste gräl hade hans far lovat att aldrig mer göra så. "Jag undrar varför din far är sen", säger Reggies mor. "Tycker du att jag ska lita på det han sa om att inte dricka mer? Tror du att han har gått på baren igen?" frågar Reggies mor.

Vad bör Reggie säga eller göra?

1. Bör Reggie skydda sin far genom att ljuga för sin mor?

ja, skydda / nej, säga sanningen / vet inte (ringa in ett alternativ)

2. Var det rätt av Reggies mor att sätta honom i en svår situation genom att fråga honom om pappan?

ja, rätt / nej, fel/vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Om Reggies far brukar dricka mycket på baren och sen kommer hem och ofta misshandlar Reggies mor -ibland till och med Reggie? Vad bör Reggie göra då?

skydda honom / säga sanningen / vet inte (ringa in ett alternativ)

4. Vilket är viktigast för Reggies beslut?

det som är bäst för honom själv / det som är bäst för hans mor /
det som är bäst för hans far / qet som är bäst för familjen (ringa in ett alternativ)

5. Generellt sett, hur viktigt är det att tala sanning?

Mycket viktigt / viktigt / inte viktigt (ringa in ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

Reggies problemsituation, som är unik bland problemsituationerna, handlar om föräldratrik i stället för grupptrik. De tidigare situationerna har handlat om kamrater med ett negativt eller ansvarslost syfte, men i Reggies situation har åtminstone modern ett gott syfte med sina frågor om fadern. Den här situationen brukar vara svår att bedöma för grupperna tills de kommer fram till fråga 3 ("Om Reggies far dricker mycket på baren och sen kommer hem och ofta misshandlar Reggies mor -ibland till och med Reggie?"), då brukar majoriteten anse att Reggie bör berätta vad han vet för sin mor. Majoriteten brukar också välja "det som är bäst för familjen" som den viktigaste grunden för Reggies beslut (fråga 4) och "viktigt" när det gäller att tala sanning (fråga 5). Skälen till att säga sanningen innefattar följande: Genom att skydda sin far hjälper Reggie honom att bli ännu mer alkoholiserad, Reggie bör hjälpa till att sätta stopp för sin fars bedrägeri och den skada han orsakar familjen, Reggie vill inte att hans mor eller han själv ska bli misshandlade (fråga 3), sanningen kommer att komma fram förr eller senare i alla fall och någon skulle kunna dö på grund av faderns rattfylleri. Skälen till att det är viktigt att tala sanning brukar varq mogna: Man vill inte att någon ska ljuga för en (annars skulle inte ett löfte betyda någonting), och samhället bygger på sanning och tillit (ett särskilt moget skäl (stadium 4)).

De som är även annan åsikt säger att det var fel av Reggie's mor att försätta honom i en sådan svår situation (fråga 2) och att detta att dra in Reggie är en alltför tung börda att lägga på ett barn - Reggie skulle kunna ta på sig skulden om hans avslöjande resulterade i skilsmässa. De kanske föreslår att Reggie kan hjälpa till inom vissa mer begränsade ramar genom att ha ett privat samtal med sin far. Men rent pragmatiskt sett kan Reggie bli misshandlad av sin far om han berättar för sin mor (fråga 1). Som gensvar på en gruppmedlems bagatelliserande kommentar ("hon har väl ingen anledning att bråka med honom bara för att han tar en öl på vägen hem") säger andra gruppmedlemmar att det oftast inte är fråga om bara en öl och att de vet av egen erfarenheter hur ofta det händer att pappa är full och våldsam (fråga 3) när han väl kommer hem.

Alonzos problemsituation

Alonzo går på en gata tillsammans med sin vän Rodney. Rodney stannar framför en tjugig ny sportbil. Rodney tittar in i bilen och säger upprymt: "Kolla! Nycklarna sitter i! Ska vi se hur fort den går? Kom igen, nu åker

.I "

VI.

Vad bör Alonzo säga eller göra?

1. Bör Alonzo försöka övertyga Rodney om att inte stjäla bilen?

bör övertyga / bör låta honom stjäla bilen / vet inte
(ringa in ett alternativ)

2. Om Rodney säger till Alonzo att nycklarna faktiskt sitter i bilen, och att någon som är så slarvig förtjänar att få sin bil stulen? Bör Alonzo försöka övertyga Rodney om att inte stjäla bilen då?

bör övertyga / bör låta honom stjäla bilen / vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Om Rodney säger till Alonzo att bilens ägare säkert kan få ut peng-ar på försäkringen som täcker en stor del av förlusten? Bör Alonzo försöka övertyga Rodney om att inte stjäla bilen då?

bör övertyga / bör låta honom stjäla bilen / vet inte (ringa in ett alternativ)

4. Om Rodney säger till Alonzo att det inte är så allvarligt att stjäla en bil, och att många av hans vänner gör det jämnt? Vad bör Alonzo göra då?

bör övertyga / bör låta honom stjäla bilen / vet inte (ringa in ett alternativ)

5. Om Alonzo vet att Rodney har fru och barn som kommer att bli lidande om Rodney åker fast, förlorar sitt jobb och få sitta i fängel-se? Bör Alonzo försöka övertyga Rodney om att inte stjäla bilen då?

bör övertyga / bör låta honom stjäla bilen / vet inte (ringa in ett alternativ)

6. Låt oss säga att bilen är din. Alonzo är Rodney's vän, men Alonzo är också din vän. Alonzo vet att det är din bil. Bör Alonzo försöka övertyga Rodney om att inte stjäla bilen då?

bör övertyga / bör låta honom stjäla bilen / vet inte (ringa in ett alternativ)

7. Generellt sett, hur viktigt är det att inte ta saker som tillhör andra?

mycket viktigt / viktigt / inte viktigt (ringa in ett alternativ)

8. Låt oss säga att Alonzo försöker övertyga Rodney om att inte stjäla bilen, men Rodney gör det i alla fall. Alonzo vet att Rodney är i dålig form på grund av knark -han skulle kunna råka ut för en bilolycka och döda någon. Vad bör Alonzo göra då?

kontakta polisen / inte kontakta polisen / vet inte (ringa in ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

Liksom Jim i en tidigare problemsituation brottas Alonzo med att ha en vän som har för vana att stjäla. Majoritetens ståndpunkt är att Alonzo bör försöka övertyga Rodney om att inte stjäla bilen (fråga 1-6) och att det är mycket viktigt att inte stjäla (fråga 7). Mogna skäl handlar om den fara som oskyldiga människor utsätts för och de skador de åsamkas, hur man skulle känna sig om det var ens egen bil (en synpunkt som ofta inspireras av fråga 6), den skuld man skulle känna om man hängde med Rodney; det faktum att priserna måste höjas för att täcka brottskostnaderna, samt den förlusten av ordning i samhället som skulle bli resultatet om alla hade för vana att stjäla. Åtminstone en gruppmedlem brukar identifiera misstaget att skylla på andra när man lägger skulden på offret (fråga 2) -till exem-pel: "Alla är slarviga ibland, men det betyder inte att man förtjänar att få sin bil stulen." Fråga 5 innehåller en oro inför vad som kommer att hända med Rodney's familj. De pragmatiska skälen till att inte stjäla eller hänga med Rodney är dock också framträdande: "Alonzo skulle kunna hamna i fängelse, så det är inte värt risken", "det skulle inte finnas särskilt mycket att göra i fängelset", "Alonzo skulle kunna bli skjuten eller dödad", "bil-ägaren kan hämnas", "man kan inte hindra Rodney i alla fall", "man är väl ändå full och skulle inte bry sig om vad Rodney gjorde" och "Rodney är en dåre och förtjänar allt ,som händer honom."

Man får höra både mogna och pragmatiska skäl till stöd för majorite-

tens ståndpunkt. Men för dem som är även annan åsikt ("låt Rodney stjäla den", "det är inte viktigt att inte stjäla"), överväger de pragmatiska skälen -till exempel: "man skulle bli en riktig tuffing", "man skulle kunna ha mycket roligt", "det är spännande att stjäla och komma undan med det", "man skulle kunna få pengar och sprit och tjejer och göra precis vad man vill", "om man behöver ta sig någonstans kan man ju köra nu" (själv-centrerad). Pragmatiska gruppmedlemmar erkänner att man kan åka fast för stöld, men de anser att det är därför som det är viktigt "att veta vad man gör" och "att uppträda självsäkert" -så att man inte åker fast. Det finns massor av tankefel i det pragmatiska resonandet, till exempel: "alla stjäla i alla fall", "man skulle lära bilägaren en läxa om att inte vara så slarvig" och "bilägaren är en idiot, dåre eller knäppskalle (därför att han lät nycklarna kvar i bilen)" (bagatelliseringifelbenämning). Om grupp-medlemmarna inte uppmärksammar och korrigerar de här tankefelen, bör gruppledaren ingripa och göra det.

Fråga 8 ger vid handen att Rodney är påverkad när han stjälar bilen. Bör Alonzo kontakta polisen? Många gruppmedlemmar, som konsekvent har förespråkat att försöka övertyga Rodney om att inte stjäla bilen, kommer ändå att vara emot att kontakta polisen eftersom det skulle betyda att man anger en vän och ställer till problem för honom. De förespråkar att man ska se till att Rodney kommer hem, så att han kan sova ruset av sig (de som är uppmärksamma kommer att påpeka att det är för sent för det -Rodney har redan stulit bilen). De gruppmedlemmar som förespråkar att Alonzo ska kontakta polisen brukar betona farorna med rattfylleri och Rodney's ansvarslöshet gentemot sin familj och de argumenterar för att en verklig vän skulle ringa polisen.

Alonzos problemsituation är en särskild bra situation för att samtala om klyftan mellan moraliskt tänkande och moraliskt handlande. Många gruppmedlemmar som kommer med mycket mogna och övertygande skäl till att försöka övertyga Rodney om att inte stjäla bilen, avslöjar vid något tillfälle under diskussionen att de troligen skulle hänga med Rodney: "Jag vet att jag inte borde, men jag skulle troligen göra det ändå." Gruppleda-ren bör lyssna aktivt, men också omformulera: "Just det. Det är svårt att hålla huvudet kallt i den här situationen. Det krävs mod för att säga nej och göra det som är rätt." Gruppleda-ren kan också påminna gruppen om färdigheten "att handskas med gruppptryck" eller lära ut den färdigheten om gruppen inte har lärt sig den ännu.

Juans problemsituation

Juan och Phil är rumskamrater på ett ungdomshem. De kommer bra överens och har blivit goda vänner. Phil har anförtrott Juan att han har varit ganska nere på sistone och har lyckats lägga vantarna på några rakblad. Juan ser var Phil har gömt dem. Ungdomsledaren, som fått höra talas om rakbladen, letar igenom deras rum men hittar dem inte. Därför frågar vårdaren Juan var de ligger gömda.

Vad bör Juan göra eller säga?

1. Bör Juan undanhålla det som Phil har berättat genom att säga att han inte känner till några rakblad?

undanhålla / berätta för vårdaren / vet inte (ringa in ett alternativ)

2. Om Phil har sagt till Juan att han planerar att skära upp sina handleder kommande natt? Vad bör Juan göra då?

undanhålla / berätta för vårdaren / vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Skulle Phil uppleva att Juan brydde sig om honom om Juan berättade?

ja, han skulle känna att Juan brydde sig om honom / nej, han skulle inte känna att Juan brydde sig om honom! vet inte (ringa in ett alternativ)

4. Om Juan och Phil inte kommer bra överens och inte är vänner? Om Phil är otroligt påfrestande? Vad bör Juan göra då?

undanhålla / berätta för vårdaren / vet inte (ringa in ett alternativ)

5. Om Juan inte är Phils rumskamrat, men känner till rakbladen och vet var de är? Vårdaren misstänker att Juan vet någonting och frågar honom om rakbladen. Vad bör Juan göra då?

undanhålla / berätta för vårdaren / vet inte (ringa in ett alternativ)

6. Hur viktigt är det att man har regler mot insmuggling, kontraband på ett ungdomsfängelse?

mycket viktigt / viktigt / inte viktigt (ringa in ett alternativ)

7. Hur viktigt är det att fortsätta leva, även när man inte vill det? mycket viktigt / viktigt / inte viktigt (ringa in ett alternativ)

8. Vem kan lida skada (förutom Phil själv) om Phil skulle begå självmord?

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

Än en gång handlar problemet om hur lilan hanterar en ansvarslös vän. Men i Juans problemsituation är det liv som är i fara genom vännens handlingar inte någon annans liv (som i Georges problemsituation) utan vännens eget liv.

Majoritetens ståndpunkter brukar vara positiv: att Juan bör berätta för vårdaren (fråga 1, 2, 4 och 5), att regler mot insmuggling av otillåtna föremål är mycket viktiga (fråga 6) och att det är mycket viktigt att fortsätta leva även när man inte vill det (fråga 7). De pragmatiska skälen till att berätta är att man kan råka i svårigheter om man inte berättar och att man kan bli skadad -Phil kan skära en med ett rakblad. Följande är exempel på mogna skäl som vi har hört: Juan bör bry sig om Phil, att berätta kan leda till att Phil får hjälp innan han hinner skada sig själv; alla liv är värdefulla och värda att rädda, Phils familj och vänner kommer att bli mycket ledsna om Phil tar sitt liv, man vill inte se på när någon tar livet av sig, man skulle känna sig skyldig om man visste att man hade kunnat göra något men gjorde inte det. Att fortsätta leva även när man inte vill det är mycket viktigt eftersom saker och ting blir bättre och det finns mycket att leva för, det finns en mening med var och ens liv, det finns saker att se och göra, att begå självmord är själviskt -då tänker man bara på sig själv (gruppmedlemmarna kanske till och med identifierar ett själv-centrerat tankefel), tänk på hur din familj skulle känna det, tänk på att du kanske skulle ha ändrat dig. Familjen -och särskilt föräldrarna -nämns i svaren på fråga 8: "Vem kan lida skada (förutom Phil själv) om Phil skulle begå självmord?" Majoriteten av gruppmedlemmarna kan också göra den bedömningen att regler mot kontraband är "mycket viktigt", eftersom en del saker är farliga för en själv och andra.

En del av gruppmedlemmarna kan förespråka att Juan bör undanhålla sanningen eftersom han inte ska lägga sig i Phils angelägenheter. Man är särskilt benägen att förespråka ett sådant handlande i samband med fråga 4 ("Om Phil är otroligt påfrestande?"): "då bryr man sig inte om vad som händer med honom." De här gruppmedlemmarna kan också anse att det inte är viktigt att fortsätta leva när man inte vill det (fråga 7) eftersom "det är vars och ens liv -man får göra med det som man vill".. En gruppmedlem påstod att regler mot kontraband inte är viktiga eftersom "jag vill röka och sånt" (en annan deltagare kritiserade med rätta det skälet och sa att det var ett självcentrerat tankefel).

Antonios problemsituation

Antonio håller på att skriva ett matteprov i skolan. Plötsligt säger läraren: "Jag måste lämna klassrummet några minuter. Det vilar på er heder att inte fuska." När läraren har gått viskar Ed, Antonios kompis: "Låt mig få se dina svar, Antonio."

Vad bör Antonio säga eller göra?

1. Bör Antonio låta Ed skriva av sina svar?

ja, låta honom fuska / nej, inte låta honom fuska / vet inte (ringa in ett alternativ)

2. Om Ed viskar att det inte är så allvarligt att fuska och att han känner många killar som fuskar jämt? Bör Antonio låta Ed fuska då?

ja, låta honom fuska / nej, inte låta honom fuska / vet inte (ringa in ett alternativ)

3. Om Antonio vet att Ed håller på att bli underkänd därför att han inte pluggar? Bör Antonio låta Ed fuska då?

ja, låta honom fuska / nej, inte låta honom fuska / vet inte (ringa in ett alternativ)

4. Om du var läraren? Skulle du vilja att Antonio lät Ed fuska?

ja, låta honom fuska / nej, inte låta honom fuska / vet inte (ringa in ett alternativ)

5. Är det möjligt att ha någon som fuskar eller ljuger som en mycket nära och pålitlig vän?

ja, möjligt / nej, inte möjligt / vet inte (ringa in ett alternativ)

6. Låt oss ändra på situationen lite grann. Om Antonio knappt känner Ed? Bör Antonio låta Ed fuska då?

ja, låta honom fuska / nej, inte låta honom fuska / vet inte (ringa in ett alternativ)

7. Generellt sett, hur viktigt är det att inte fuska?

mycket viktigt / viktigt / inte viktigt (ringa in ett alternativ)

8. Är det rätt även lärare bestraffa en elev som fuskar?

ja, rätt / nej, inte rätt / vet inte (ringa in ett alternativ)

NOTERINGAR FÖR LEDAREN

Med Antonios problemsituation återvänder vi till temat om negativt gruppsytryck, i det här fallet från en vän som vill fuska på ett prov.

Majoritetens ståndpunkt brukar vara att Antonio inte bör låta Ed fuska (fråga 1-3 och 6), att svaranden i egenskap av lärare inte skulle vilja att Ed fuskade (fråga 4, den här ståndpunkten kan vara enhällig från början),

att en nära relation med någon som fuskar är inte möjlig (fråga 5), att det är mycket viktigt att inte fuska (fråga 7), och att det är rätt att lärare bestraffar elever som fuskar (fråga 8). De pragmatiska skälen är att lära- ren oväntat kan komma tillbaka och komma på båda två och att om Ed inte blir avslöjad kan han få högre betyg än Antonio. De mogna skälen är att det är orättvist att Ed ska dra nytta av Antonios arbete, att låta Ed fuska uppmuntrar hans inställning att han kan låta andra göra arbetet åt honom (uppmärksamma gruppmedlemmar kan identifiera en sådan attityd som ett självcentrerat tankefel), att Ed förtjänar icke godkänt och behöver lära sig en läxa, att Ed också skadar sina föräldrar, att läraren har litat på Ed

och Antonio och att det är en hederssak att inte fuska. Man kan inte ha en nära relation med en människa som fuskar (fråga 5) " för man vet aldrig när han kommer att lura en själv". Det är viktigt att lärare bestraffar elever som fuskar (fråga 8), annars "skulle det inte vara någon ordning alls i

klassrummet".

Troligen kommer de uppmärksamma gruppmedlemmarna återigen att identifiera tankefelen i de argument som framförs av dem som har andra

åsikter: "det är inget fel i att hjälpa en vän lite grann" (bagatellisering! felbenämning), och "det är lärarens fel eftersom hon lämnade rummet"

(att skylla på andra).

